

דף ע"ב ע"ב

בגמ': דאי ס"ד מדאורייתא מכי שחיט בה כו'.

וכתבו התוס' (ד"ה דאי) בתוך דבריהם להסתפק אי תקרובת ע"ז אסור בהנאה מן התורה או לא.

ומצינו שנחלקו בזה הראשונים, דדעת הרמב"ם (פ"ז מהל' ע"ז) והחינוך (מ' תכ"ט) דאסורים בהנא' מן התורה, דילפינן ל' מקרא דכתיב (דברים ז' כ"ו) ולא תביא תועבה אל ביתך, דכולל איסור אכילה ואיסור הנא'.

וברשב"א קידושין נ"ח ע"א (ד"ה אלמא) הביא דעה דאיסור אכילה ילפינן מן ויאכלו זבחי מתים, אבל איסור הנא' אינו רק מדרבנן. ועיין ברמב"ן בהשגותיו לסה"מ (מל"ת קצ"ד).

וכתב במנחת חינוך (מ' תכ"ט) שישנם עוד נפק"מ בין השיטות, לגבי שיעור איסור האכילה, דלסברת הרמב"ם והחינוך דילפינן מולא תביא אל ביתך, כיון דלא כתיב ב' איסור אכילה, ה"ז אסור בכ"ש, וממילא יוצא מזה עוד חומרא שאסור גם באכילה שלא כדרך.

משא"כ להסוברים דילפינן מויאכלו זבחי מתים, א"כ אינו עובר עליו באכילה רק בשיעור כזית, ושלא כדרך אכילתו אינו עובר עליו.

★ ★

בגמ': רבא כו' עד זומם חידוש הוא.

הרמב"ם (הל' עדות פ"ח הלכה ג') כתב וז"ל: וזו שהאימנה התורה עדות האחרונים על הראשונים, גזירת הכתוב הוא, ואפילו היו עדים הראשונים מאה, ובאו שנים והזימום ואמרו אנו מעידים שאתם המאה כולכם עמנו הייתם במקום פלוני כו'. הרי אלו נענשים על פיהם, ששנים כמאה ומאה כשנים עכ"ל.

וכתב שם בכסף משנה שמקור דברי הרמב"ם הוא מהא דאמר רבא כאן דעד זומם חידוש הוא. ואע"ג דלא קיי"ל כרבא, היינו במה דסבירא ל' מכאן ולהבא הוא נפסל, אבל במה דקאמר רבא חידוש הוא, מוסכם הוא לכולי עלמא. **והקשה** ע"ז הנודע ביהודה (מהדו"ת אהע"ז סי' נ"ז) דהרי הא בהא תליא, כיון דקיי"ל כאביי דלמפרע נפסל,

ע"כ דלאו חידוש הוא, והטעם שאינו חידוש, הוא כמו שכתב הטור בחושן משפט (סי' ל"ח) וכן כתב הרמב"ם עצמו בפיהמ"ש מכות (פרק א') שכיון שמעידים על גוף העדים לומר עמנו הייתם, ואינם מעידים על גוף המעשה, ה"ז כאילו שהם העידו עליהם שהם חיללו את השבת וכדו', דלזה לא מהני עדות הראשונים.

ומה שכתב כאן הרמב"ם שחידוש הוא, לא קאי על דין דעדים זוממין שנאמנים, אלא על מה שכתב דתרי כמאה ומאה כתרי, ובוזה שוה דין עדים זוממים ושאר עדיות, ומצד הסברא היינו אומרים שרחוק יותר לומר שהמרוכים שיקרו, ממה שלומר שהמועטים שיקרו, אלא שגזירת הכתוב דמקיש שנים לשלשה ששוים הם, ותרי כמאה ומאה כתרי.

★ ★

בגמ': עד זומם חידוש הוא דהא תרי ותרי נינהו מאי חזית דציית ל'הני ציית ל'הני הלכך אין לך בו אלא משעת חידוש ואילך.

הרמב"ן בפירושו על התורה נוקט שאכן עדים זוממין זה גזירת הכתוב וכלשונו 'גזירת שליט', וכדברי הגמרא, שבעצם הם תרי ותרי, וגזרה התורה שהאחרונים נאמנים.

אמנם בטור (הל' עדות סי' לח) כתב טעם מדוע דוקא האחרונים נאמנים ולא הראשונים, משום דכשהעדים האחרים אומרים 'עמנו הייתם', הרי הם העידו על העדים עצמם 'עמנו הייתם'. וכאשר הם אומרים 'לא היינו עמכם' לא מהני, שאין אדם יכול להעיד על עצמו, והוי כאילו באו שני עדים ואמרו שחללו שבת, שהאחרונים נאמנים, ואין הראשונים נאמנים על עצמם לומר 'לא היינו עמכם'. אבל כשאמרו האחרונים לא היה המעשה כך, תרי ותרי הם, והראשונים נאמנים כמו האחרונים,

במהר"ל (גור אריה, משפטים) הקשה, הרי אפילו אם העיד כי פלוני הרג פלוני, ואותו פלוני בא אחר כך ברגליו, אינם זוממין, וכאן לא שייך טעם הטור.

ולכן פירש, דכיון דקיימא לן דאף הזומה שלא בפניו לא הוי הזומה (כתובות כ, א), מבואר דצריך שיעיד על העד עצמו, וכמו כן אם מכחישים העדים בלבד, אף על גב דהוא בפניו, כיון דלא באו להעיד על העד, רק שאומרים שאין